

Feedback stuurgroep Plan van aanpak tbv Kadernota 'Woonzorgopgave'

Op 18 september jongleden heeft de stuurgroep onderstaande plan van aanpak vastgesteld. Daar is het signaal gegeven de kadernota zo concreet mogelijk te maken, waarbij het van belang is dat alle relevante partijen samenwerken en een stap naar voren zetten.

Ook is aangegeven dat deze regionale kadernota vraagt om lokaal commitment op de uiteindelijke actielijnen.

Een aandachtspunt bij de verdere uitwerking van de kadernota is verder de terminologie. Verzocht is om dit goed te laten aansluiten bij bijvoorbeeld het integraal zorgakkoord (IZA).

Tot slot is aangegeven het inwonersperspectief van aandachtgroepen een plek te geven. Wat daarin een passend moment is, moet nog worden afgestemd.

Plan van aanpak tbv Kadernota 'Woonzorgopgave' regio Gooi en Vechtstreek

Handreiking voor gemeenten voor volkshuisvestingsplannen

September 2024

1 Aanleiding

Nederland heeft behoefte aan integrale oplossingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Zo stijgt het aantal senioren, net als het aantal mensen dat een beroep doet op ondersteuning en begeleiding bij hun zelfstandigheid. Deze ontwikkelingen vinden plaats in een context waarin betaalbare en geschikte woningen schaars zijn, personele krapte zich doet voelen en de betuiging van zorgkosten urgent en noodzakelijk zijn.

De regiogemeenten Gooi -en Vechtstreek hebben na een eerste verkenning dit voorjaar samen met woningcorporaties, zorgpartijen, zorgkantoor en zorgverzekeraar een gezamenlijke woonzorganalyse vastgesteld. Gezamenlijk is ook besloten de volgende stap te zetten om te verkennen wat er nodig is om ervoor te zorgen dat alle inwoners naast een betaalbaar dak boven hun hoofd ook voldoende zorg en begeleiding kunnen krijgen.

Woondeal, WVRV en Volkshuisvestingsprogramma

De rijksoverheid heeft de urgentie van bovenstaande opgave(s) een plek gegeven in de Nationale Woon -en Bouwagenda. De programma's 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en zorg voor ouderen' zijn daarin het meest relevant voor de woonzorgopgave die in onze regio speelt. Verder ontstaat er straks met de wet Versterking Regie Volkshuisvesting (WVRG) meer duidelijkheid over *hoeveel, waar en voor wie* we bouwen. Vooralsnog liggen opgaven voor aantallen te bouwen woningen en de betaalbaarheid ervan vast in de Woondeal, zoals onze regiogemeenten hebben ondertekend in MRA-verband.

Gemeenten, provincies en het rijk hebben de taak om binnen de Omgevingsvisie per 2026 een **volkshuisvestingsprogramma** vast te stellen; de precieze kaders daarvoor zijn nog in ontwikkeling. Het doel van het volkshuisvestingsprogramma is de verdere integrale uitwerking van de visie op wonen in en met concrete maatregelen tot realisering van het beleid. De vaststelling van het volkshuisvestingsprogramma is (op het niveau van gemeenten) een bevoegdheid van het college. Het volkshuisvestingsprogramma vormt straks de basis voor de lokaal te maken prestatieafspraken¹. Elk volkshuisvestingsprogramma moet regionaal afgestemd zijn. De provincie Noord Holland voert regie op de uitvoering van het programma ouderen en zorg en onderhoudt het toezicht hierop via de deelregio's.

IZA, GALA en NAD

Naast nationaal beleid op volkshuisvesting/wonen zijn het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) van groot belang om de opgaves in de zorg het hoofd te kunnen bieden. De ambitie van het IZA is om de zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Het GALA richt zich op het bouwen aan een gerichte aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis, waarin een gezonde samenleving centraal staat. Vanuit het IZA wordt deze gerichte aanpak gezien als voorwaarde voor de beweging naar de voorkant waar gemeenten een belangrijke rol in spelen².

¹ <https://aedes.nl/media/document/samenvatting-wet-versterking-regie-op-de-volkshuisvesting-februari-2023>

² IZA en GALA: Zoeken naar de rode draad | VNG

Naast en na de landelijke programma's voor ouderen en aandachtsgroepen is er het Nationaal actieplan Dakloosheid (NAD) met als doel ervoor te zorgen dat er in 2030 niemand meer dakloos is. De regio Gooi en Vechtstreek heeft hiervoor een eigen plan van aanpak.

Woonzorganalyse regio Gooi en Vechtstreek

Gemeenten spelen de belangrijkste rol om de woonzorgopgave het hoofd te bieden. Daarop anticiperend heeft de regio een woonzorganalyse uitgevoerd op ouderen en aandachtsgroepen. Deze is vastgesteld in april 2024³. Daarbij is tevens afgesproken dat de regio het voortouw neemt in het ontwikkelen van een 'kadernota' als voorzet voor gemeenten om te komen tot volkshuisvestingsprogramma's.

2 Doel opdracht

De gemeenten in de regio Gooi -en Vechtstreek hebben in gezamenlijkheid met de woningcorporaties, (maatschappelijke en ouderen) zorgaanbieders, ziekenhuis Tergooi MC zorgkantoor Zilverenkruis een regionale woonzorganalyse uitgevoerd. Deze woonzorganalyse geeft inzicht in de woonzorgopgave voor ouderen en (overige) aandachtsgroepen. Daarnaast geeft de bestuurlijke vaststelling van de analyse richting aan de prioriteiten en oplossingsrichtingen voor de verdere aanpak van de woonzorgopgaven.

De volgende stap is om vanuit gedeeld eigenaarschap tot een 'kadernota' te komen. Hierin wordt uitgewerkt hoe en met welke acties er voldoende huisvesting en woonzorgaanbod worden gerealiseerd. Partijen hebben unaniem aangegeven ook deze volgende fase gezamenlijk te willen aangaan en in dezelfde structuur van stuur- en werkgroep.

Als randvoorwaarden bij deze fase worden dezelfde randvoorwaarden als in de vorige fase meegenomen als ook de conclusie:

- in principe geen nieuwe data maar werken met wat we hebben;
- optimaal gebruik maken van bestaande kennis en voorbeelden;
- lokaal wat kan, regionaal wat moet;
- uitvoering geven aan wat we hebben afgesproken op het gebied van woningbouw en betaalbaarheid;
- maximaal generiek en zo weinig mogelijk specifiek als het gaat om woon-zorgproducten om concurrentie tussen doelgroepen te vermijden;
- directe aanhaking bij lijnen akkoorden zoals IZA en GALA en (regionale p.v.a.) NAD

3 Gewenste uitkomst

De woonzorgopgave in de regio Gooi en Vechtstreek vraagt om een goed doordachte kadernota. Doel van deze nota is het bieden van een **richting** (gebaseerd op de urgentie) en een **handreiking** aan de regiogemeenten voor de ontwikkeling van volkshuisvestingsplannen. Gemeenten voorzien hiermee dat alle inwoners passende, betaalbare huisvesting en waar nodig zorg of begeleiding krijgen. Met deze nota wordt aan de benodigde regionale afstemming woonzorgopgave voldaan en wordt er gezamenlijk geborgd dat voor alle inwoners zowel de huisvestings- als zorg behoefte kan worden vervuld.

De condities die het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening vanuit de wet Versterking Regie Volkshuisvesting gaat meegeven, nemen we waar mogelijk mee. Ook zoeken we afstemming met het Volkshuisvestingsprogramma van de provincie Noord Holland (i.o.).

³ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2024/04/oplegger-en-voorstel-Regionale-woonzorganalyse-en-hoe-verder.pdf>

3.1 Doelstellingen project

We passen de Theory of Change toe, als methodologie om de causale verbanden tussen activiteiten en gewenste uitkomsten te verduidelijken. De volgende doelstellingen zijn richting de toekomst van toepassing.

1. Ontwikkelen van een kadernota: Opstellen van een regionale handreiking dat de woonzorgopgave aanpakt (mate van detail van uitwerking is nader te bepalen);
2. Betrekken van stakeholders: Zorgdragen voor betrokkenheid en draagvlak bij alle relevante partijen;
3. Realiseren 'laag hangend fruit' oplossingen': In afstemming met het regionaal Plan Aanpak Dakloosheid realiseren en borgen oplossingsrichtingen langere termijn;
4. Implementeren van oplossingen: Uitvoeren van concrete maatregelen om de woonzorgopgave aan te pakken (valt buiten scope).

3.2 Theory of Change

Eerder (2016) heeft de regio een woonvisie opgesteld; geactualiseerd in het Woonakkoord 2021. Deze visie luidt als volgt:

“De regio Gooi en Vechtstreek wil een complete regio zijn, met een passend woningaanbod voor jong en oud, rijk en arm, kleine of grote huishoudens en goed of slecht ter been.”⁴

We stellen dat deze visie (dit akkoord) nog steeds passend is, maar is het goed te benoemen dat de woonzorgopgave breder is; namelijk dat mensen naast een dak boven het hoofd, ook de benodigde zorg of begeleiding (moeten) kunnen krijgen.

Input:

- Data-analyse van huidige en toekomstige woonzorgbehoeften (afgerond);
- Betrokkenheid van alle relevante stakeholders (gemeenten, woningcorporaties, zorginstellingen, etc.);
- Huidige afspraken, beleidskaders (en beschikbare financiële middelen).

Activiteiten:

- Identificatie van knelpunten: Analyseren van de mismatch tussen vraag en aanbod van woningen en woonzorgvoorzieningen (afgerond);
- In beeld brengen van het woonzorgaanbod wat er is (met name gericht op ouderen);
- Ontwikkelen van strategische doelen en interventies: Formuleren van doelen en uitwerken van interventies om knelpunten aan te pakken;
- Consultatieronde en validatie: Betrekken van stakeholders bij het valideren van de kadernota (optioneel);
- Opstellen van een gedetailleerde planning en toewijzen van benodigde middelen (buiten scope).

⁴ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2021/03/Regionale-Woonvisie-G-en-V-2030.pdf>

Output:

- Een concrete nota met duidelijke beschrijving van doelen, acties, tijdslijnen en verantwoordelijkheden;
- Verkregen feedback en validatie van stakeholders;
- Opgesteld projectplan voor de volkshuisvestingsplannen en gealloceerde middelen (buiten scope).

Outcome:

- Antwoorden op maatschappelijke vraagstukken rond vergrijzing, tekorten arbeidsmarkt en stijgende zorgkosten nu en in de toekomst (IZA);
- Geoptimaliseerde coördinatie en samenwerking tussen verschillende partijen;
- Duurzame en toekomstbestendige oplossingen voor de woonzorgopgave.

Impact:

- In stand houden van de levenskwaliteit voor ouderen en aandachtsgroepen groepen in de regio;
- Een meer inclusieve samenleving.

4 Afbakening

Net als de woonzorganalyse, beperkt ook de uiteindelijke kadernota zich tot de woonzorgopgave van ouderen en de aandachtsgroepen, waarbij naast het (specifiek) wonen een zorg -en ondersteuningsbehoefte aanwezig is:

- (Dreigend) dak- en thuislozen (we sluiten aan op de activiteiten uit het regionaal p.v.a. dakloosheid).
- Mensen die uitstromen uit een intramurale instelling en mensen met sociale of medische urgentie. Dit zijn mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang, beschermd wonen, instellingen voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking of een jeugdinstelling.

De volgende doelgroepen zoals genoemd in het nationale programma 'Een thuis voor iedereen' vallen daarmee buiten deze opdracht:

- Studenten: Vanwege het geringe aantal hogescholen /ontbreken van universiteiten is de huisvestingsopgave van studenten in deze regio geen urgent vraagstuk; voor jongeren c.q. jongerenhuisvesting zijn maatregelen in de huisvestingsverordening opgenomen;
- Woonwageneigenaren: Dit is lokaal (eventueel gezamenlijk) beleid t.a.v. standplaatsen, hetgeen niet perse een huisvestingsopgave is;
- Arbeidsmigranten: Deze doelgroep vindt in de regio zijn weg in het particuliere segment (m.n. expats en tijdelijke arbeidskrachten) en kunnen gebruik maken van de sociale huursector als zij hier langere tijd (meer dan een jaar) staan ingeschreven, . We gebruiken landelijke gegevens maar maken geen regionale vertaling.
- Statushouders: Zij zijn via administratieve urgentie onderdeel van de regionale woonruimteverdeling.

5 Plan van Aanpak

5.1 Fase 1: Voorbereiding (juli en september)

De volgende activiteiten staan centraal in deze fase:

1. Kennismaken en opstarten
 - Leren kennen van context en sleutelpersonen, binnen als buiten de organisatie;
 - Opdracht verkennen en waar nodig aanscherpen;
 - Verwachtingen afstemmen; waar werken we naar toe, hoe werken we samen.
2. Documenten analyse
 - Kennisnemen van alle relevante documentatie en informatie;
 - Samenhang in beeld brengen.
3. Inrichten van een werkgroep
 - Deze actie is reeds afgerond: voor de ontwikkeling van de kadernota maken we gebruik van de werkgroep die in het leven is geroepen voor de woonzorganalyse. Dit gaat om een multidisciplinaire werkgroep met vertegenwoordigers van gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders.
4. Kick-off werkgroep
 - Duidelijk communiceren van de omvang en doelstellingen van het project;
 - Afspraken maken over betrokkenheid en inzet;
 - Identificeren van de belangrijkste vraagstukken en uitdagingen binnen de woonzorgopgave;
 - Mogelijk een start maken met het uitwerken van (thematische) doelstellingen.
5. Vaststellen van dit PVA door stuurgroep.

De werkgroep

We gaan echt van start met het project tijdens de kick-off met de werkgroep. Ook plannen we alvast vervolgmomenten in waarop de werkgroep bij elkaar komt. We schatten in dat dit om maximaal vier sessies gaat van 2 uur in 2024. De eerste twee sessies zullen dicht op elkaar plaatsvinden. Naast de centrale werkgroep kan het zinvol zijn om met gelegenheids-werkgroepjes specifieke onderdelen verder uit te werken.

Werkwijze

We verwachten van de deelnemers aan dit project een 'agile-mindset'. Bij deze mindset ga je ervanuit dat je plannen zullen wijzigen. Het doel is helder, maar de koers kan veranderen. Verder passen we waar dat past een kort cyclische werkwijze toe. Dat wil zeggen dat we bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van interventies of maatregelen deze onderverdelen in deeltaken, die in korte periodes worden opgeleverd. Dit geeft deelnemers de kans vaker feedback te leveren op het ontwikkelde product. Zo houden we goed zicht op de voortgang en de aanwezige energie. Werkgroepleden zorgen voor afstemming met hun eigen organisatie en achterban. Bij verhindering wordt er gekeken naar passende vervanging/ vertegenwoordiging.

Hoe wordt er voor afstemming over werkzaamheden gezorgd?

De procesmanager zal zeer frequent contact hebben met de centrale werkgroep middels de werksessies (op een vaste plek of bij een van de partners). Daarnaast zal elke bijeenkomst worden voorbereid middels een agenda en naderhand worden voorzien van een beknopt verslag met een actielijst en de gemaakte afspraken. Dit wordt meteen gedeeld. Ook zorgt de procesmanager ervoor dat alle werksessies tijdig worden ingepland zodat op voorhand duidelijk is wie wanneer waar verwacht wordt.

Waar nodig en zinvol kunnen we het 'Brede kijkoverleg' inzetten om in breder verband betrokkenen bij te praten. Middels 'journaals' zullen we per kwartaal een update verzorgen, zoals dat ook bij de woonzorganalyse is toegepast.

Stuurgroep

De ontwikkeling van de kadernota verloopt onder regie van een regionale stuurgroep met bestuurlijke vertegenwoordiging vanuit:

- het portefeuillehouder overleg Fysiek Domein, Bouwen en Wonen én Sociaal Domein, gezondheid en Ondersteuning
- de ouderenzorgpartijen (hierin vertegenwoordigd door HilverZorg en Vivium)
- Platform woningcorporaties Gooi en Vechtstreek, PWG (hierin vertegenwoordigd door directeur-bestuurder Dudok Wonen)
- Maatschappelijke zorgpartijen (hierin vertegenwoordigd door Kwintes)
- Zorgkantoor Zilverenkruis
- Ziekenhuis Tergooi MC

De stuurgroep heeft tot taak om vanuit gedeeld eigenaarschap te sturen op de ontwikkeling van de kadernota en het uitbreiden van advies aan de PFHO's. De stuurgroep kan ook zorgen voor doorbraak bij stagnatie of knelpunten die zich gedurende het project voordoen.

5.2 Fase 2: Ontwikkelen van de nota (Oktober, november, december)

De volgende activiteiten staan centraal in deze fase:

1. Formuleren van strategische doelen met werkgroep
 - Opstellen van concrete, meetbare doelen op basis van de analysefase;
 - Bepalen van prioriteiten en kritische succesfactoren.
2. Ontwerpen van interventies en maatregelen met werkgroep
 - In beeld brengen van het woonzorgaanbod wat er is binnen de gemeenten en naast analyse leggen (met name gericht op ouderen);
 - Ontwikkelen van specifieke interventies en maatregelen om de geïdentificeerde knelpunten aan te pakken.
3. Opstellen van de conceptnota
 - Samenstellen van de kadernota met duidelijke beschrijving van doelen, acties, tijdslijnen, en verantwoordelijkheden;
 - Voorleggen van het concept aan stuurgroep/ gecombineerd PFHO SD en FD;
 - Verwerken feedback.

De opzet van het uitvoeringsprogramma zou er als volgt uit kunnen zien:

H1 Inleiding en achtergrond

H2 Organisatie structuur programma

H3 Thematische hoofdstukken: doelen/ ambities, wat doen we al, welke aanvullende stappen moeten we zetten.

->Schematisch uitgewerkt: ambities, eindresultaat (2030), tussenresultaat (2027), activiteiten, betrokkenen, tijdspad

5.3 Fase 3: Validatie en Afstemming (januari/ februari)

De volgende activiteiten staan centraal in deze fase:

1. Consultatieronde met stakeholders (optioneel)
 - Organiseren van consultatiesessies met stakeholders om de concept kadernota te bespreken en af te stemmen.
 - Verwerken van feedback en het programma waar nodig aanpassen.
2. Goedkeuring van de kadernota
 - Voorleggen van de definitieve nota. We maken hierbij gebruik van de stuurgroep, die ook eerder betrokken was bij de woonzorganalyse en het vaststellen hiervan.
3. Aanbieden aan portefeuillehouders
 - Als stuurgroep akkoord is, kunnen we het aanbieden aan het gecombineerd portefeuillehouder overleg sociaal- en fysiek
 - Communiceren van het goedgekeurde programma aan alle stakeholders.

NB: Hieronder worden twee fase beschreven die buiten de scope vallen van deze opdracht. Toch wordt dit weergegeven omdat na het opleveren van de kadernota het werk gewoon doorloopt.

5.4 Fase 4: Implementatievoorbereiding (buiten scope)

Deze fase is buiten de scope van de opdracht. Tegelijkertijd is het wel goed om te benoemen dat deze fase cruciaal is voor het vervolg. Het is aan de individuele gemeenten om dit verder vorm en inhoud te geven.

1. Plan van aanpak Volkshuisvestingsplan
 - Opstellen van een gedetailleerde projectplanning met mijlpalen en deadlines.
 - Alloceren van benodigde middelen, zoals budget, personeel, en andere resources.
2. Communicatieplan
 - Ontwikkelen van een communicatieplan om alle betrokkenen op de hoogte te houden van de voortgang en ontwikkelingen.
 - Inzetten van verschillende communicatiemiddelen zoals nieuwsbrieven, bijeenkomsten, en een projectwebsite.

5.5 Fase 5: Monitoring en Evaluatie (buiten scope)

Deze fase is buiten de scope van de opdracht. Tegelijkertijd is het wel goed om te benoemen dat deze fase cruciaal is voor het vervolg. Het is aan de individuele gemeenten om aan monitoring verder vorm en inhoud te geven. De regio kan er voor zorgen dat die de voortgang op de lokale volkshuisvestingsplannen wordt gemonitord. Voordeel hiervan is dat er gemeenschappelijk gevolgd wordt wat de ontwikkeling is.

1. Inrichten van een monitoringssysteem

- Ontwikkelen van een systeem voor het monitoren van de voortgang en effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen (mogelijk via bestaande tools).
 - Bepalen van Key Performance Indicators (KPI's) voor het meten van succes.
2. Regelmatige evaluatie en bijsturing
- Periodiek evalueren van de voortgang en resultaten.
 - Waar nodig bijsturen op de kadernota op basis van de evaluatie-uitkomsten.

6 Globale Planning

Planning	Aug/ sep	Okt	Nov	Dec	Jan ('25)	Feb ('25)
Fase 1 – Voorbereiding						
Fase 2 – Ontwikkelen kadernota						
Fase 3 – Validatie en Afstemming						

7 Detail Planning

<u>NR.</u>	<u>Stap</u>	<u>Actor</u>	<u>Planning</u>
1	Kennismaken opstarten	Procesmanager	Juli
2	Documenten analyse	Procesmanager	Juli-augustus
3	Inrichten werkgroep	Procesmanager	Augustus- september
4	Vaststellen PVA	Stuurgroep	September
5	Kick-off werkgroep	Procesmanager	Eind september
6	Evt. aanvullende stakeholderanalyse	Procesmanager	Ntb
7	Formuleren strategische doelen	Werkgroep olv procesmanager	Oktober
8	Ontwerpen Interventies	Werkgroep olv procesmanager	November
9	Opstellen concept uitvoeringsplan	Procesmanager	December
10	Concept voorleggen stuurgroep en voorleggen gecombineerd wethoudersoverleg	Stuurgroep/ gecombineerd PFHO	Einde december of half januari (klopt datum?)
11	Verwerken feedback	Procesmanager	Eind januari
12	Organiseren consultatieronde achterban werkgroep	Werkgroep	Ntb
13	Feedback verwerken	Procesmanager	Ntb
14	Voorleggen def uitvoeringsplan stuurgroep	Stuurgroep	Eind januari
15	Voorleggen gecombineerd portefeuillehouder overleg sociaal- en fysiek	Procesmanager	Februari